

Historisk Forening for Vestsjælland

MEDLEMSNYT Årgang 24 nr. 2 • Juni 2019

Bakkekammen

Området ved Bakkekammen øst for bykerne er en enestående samling boliger i Bedre Byggeskik (ca. 1915 - ca. 1950). Arkitekt Marius Pedersens eget hus, Bakkekammen 45, indgår nu som en del af Holbæk Museum. Vi kan fortælle lidt om Bedre Byggeskik og Bakkekammen ved kaffen.

Andre seværdigheder

Andre seværdigheder på Holbæk-egnen: Andelslandsbyen Nyvang sydøst for Holbæk, Swanefamiliens Møllergården i Plejerup, Vallekilde højskole ved Hørve og Tadre Mølle øst for Tølløse.

Samkørsel til Holbæk

Som noget nyt vil vi forsøge at koordinere samkørsel. Oplys derfor ved tilmeldingen, om du ønsker kørelighed eller om du kan have passagerer med i din bil.

Efterårstur til Holbæk i egne biler

Lørdag den 14. september 2019 kl. 13³⁰-16³⁰

Holbæk Museum blev i 1906 indrettet i den gamle fattiggård. Foto: Peter Skydsgaard.

Mødested

Vi mødes på Havnepladsen ved kajen i den gamle havn. Nærmeste parkering er ved Gasværksvejen. Rundturen i det centrale Holbæk starter kl. 13:30.

Rundtur i Holbæk

Vores lokale guide er tidligere stadsingeniør Jens Dinsen, som vil føre os rundt og fortælle om den gamle havn med spændende skibsprojekter, om de nye bebyggelser i den tidligere industrihavn, mange omdannede erhvervsbygninger, Museums-karréen, Kirken, Markedspladsen og Østre Skole. Holbæk er en klas-

sisk dansk købstad. Den har haft en god havn i et beskyttet farvand og har siden middelalderen levet af handel med et frugtbart opland. Ahlgade er kendt som Danmarks bredeste hovedgade. Vi går fra havnen rundt ad de små stræder på begge sider af Ahlgade.

Rundturen er ca. 2,5 km uden store terrænforskel-le. Den tager ca. 2 timer. Vi afslutter med kaffe og æblekage på restaurant Vestersøen, Slotsvolden 7 (ved Kvickly i Slotscentret), ca. 500 m fra start-stedet. Man kan gå eller køre derhen, hvor der også er gode parkeringsmu-

ligheder. Følg vejruddis-ten - vælg fornuftig be-klædning og fodtøj.

Tilmelding og betaling

Turen koster 90 kr. for vores medlemmer og 120 kr. for andre. Der er plads til 50 personer efter "først til mølle princippet". Tilmelding og betaling senest den fredag den 6. september 2019 til Flemming Bruun, e-mail flemming.bruun@gmail.com, tlf. 3969 9101 eller 6159 2860. Betaling kan ske til reg.nr. 2863 konto 6897 426 518 eller via MobilePay 6159 2860.

Holbæk Havn. Vi mødes på den gamle havn med veteranskibene og Orø-færgen. Billedet er taget fra Gasværksvejens parkeringsplads. Foto: Peter Skydsgaard.

Det Røde Pakhus. Foto Ole Skude.

Hvor

Foredraget finder sted i Det Røde Pakhus i Skælskør Fiskerihavn, Havnevej 10

Tilmelding og betaling

Entréen er 50 kr. for medlemmer (og ledsager) og 80 kr. for ikke-medlemmer. Der er adgang for alle interesserede. Der er mulighed for køb af sodavand, øl og kaffe til rimelige priser.

Af praktiske grunde beder vi om forhåndstilmelding til kasserer Flemming Bruun på tlf. 3969 9101 eller 6159 2860, e-mail flemming.bruun@gmail.com.

Arrangører

Mødet arrangeres af Historisk Forening for Vestsjælland i samarbejde med Folkeuniversitetet i Sorø og Det Røde Pakhus.

Den spanske syge og Vestsjælland

Hør tidligere embedslæge og forfatter Hans Trier fortælle om katastrofen, som ramte oveni millioner af døde i første verdenskrig

Foredrag onsdag den 2. oktober 2019 kl. 19⁰⁰

Den spanske syge, en voldsom influenzaepidemi, hærgede verden over i 1918-20. Den kostede over 50 millioner mennesker livet. I Danmark døde op mod 18.000 overvejende unge mennesker. Relativt set gik det hårdest ud over befolkningen i de gamle Sorø og Holbæk amter.

Foredragsholderen er Hans Trier, der er tidligere embedslæge i Vestsjællands Amt og desuden uddannet som historiker. Han har bopæl i Slagelse. Han beretter om den største medicinske katastrofe herhjemme i flere hundrede år.

Da epidemien rasede, le-

vede befolkningen i frygt og angst. Tusindvis af raske danskere hjalp frivilligt og selvpofrende de syge medborgere. Det var en af de største udfordringer, det danske sundhedsvæsen nogensinde har stået over for.

Alligevel er der tale om en overset del af danmarkshistorien, som Hans Trier har gravet frem og også skrevet bogen "Angst og Engle" om, der udkom sidste år. Den kom tidligere i år ved en læserafstemning hos Dansk Historisk Fællesråd ind på en fornem 2. plads ved kåringen af årets historiske bog. I øvrigt har Trier tidligere skrevet en række

artikler om forebyggelse af smitsomme sygdomme og om medicinens historie.

I sin karriere ved Statens Serum Institut og som embedslæge i Vestsjællands Amt har Trier deltaget i bekæmpelse af epidemier på lokalt og nationalt niveau, så han kender til emnet indefra.

Hans Trier, der nu er pensioneret, er i dag en del af det korps af frivillige, som er tilknyttet Slagelse Arkiverne, hvor han forsker i lokalhistoriske emner. Derfor vil han også krydre aftenens foredrag med lokale vinkler.

Gammel skole danner rammen om udlevering af Årbog 2019

Fredag den 29. november 2019 kl. 14⁰⁰ åbner Jørgen From Andersen dørene op for vores udgivelse af Årbog 2019

Program 2020

Ved årbogsudleveringen vil vi løfte sløret for vores program for det kommende år.

Kontingent 2020

Ved årbogsudleveringen kan du gebyrfrit betale kontingentet for 2020.

Der sker helt præcist på Broby Gamle Skole, Suserupvej 55, 4180 Sorø. Skolen ligger som en lille kulturhistorisk lomme på det sted, hvor den blev opført i bedre byggeskik i 1930'erne. Skolevirksomheden er for længst ophørt, men bygningerne ligger der endnu og bruges nu som et kulturhus, som Jørgen From Andersen og andre gode folk har drevet på stedet i de sidste mange år.

Vi samles i den gamle gymnastiksal, men alt sker uden de store armbevægelser! Først vil værten fortælle om stedets historie i fortid og nyeste tid – og sikkert også sige et par ord om den lokalhistoriske forening Lille Anes Venner.

Derpå vil årbogsredaktøren løfte sløret for foreningens nye årbog, der derefter udleveres. Samtidigt byder vi vanen – og ganen – tro på et glas vin og lidt snacks. Bestyrelsen glæder sig til at hilse på rigtig mange af vore medlemmer ved denne festlige lejlighed.

Broby Gamle Skole, som den ser ud i dag.
Foto: Flemming Bruun.

Referat af årsmøde og generalforsamlingen den 10. april 2019 i Sct. Mikkel's Sognegård, Slagelse

Årsmødet blev indledt med en tur venstre om Slagelse bymidte ved fhv. byplanleder, arkitekt Uno Rasmussen. Slagelse er en gammel handelsby med stort, frugtbart opland, landets højst beliggende købstad. Turen handlede om byens pladser: Sct. Mikkel's Bjerg, Rådhuspladsen, Nytorv, Schweizerpladsen, Gammel Torv, Fruegadeområdet og sidst Langes gård. Det var en ærlig beretning om hvad der er sket undervejs – på godt og ondt- og om at vurdere tingene ud fra den tid, hvor indgrebene blev foretaget.

Der var 37 deltagere, som efter den lidt kølige tur i den klare aftenluft, kunne samles inden for i Pakhuset til kaffe og blødt brød.

Formanden kunne kl. 20.20 byde velkommen til generalforsamlingen.

1. Valg af dirigent.

Bestyrelsen foreslog Peter Christensen, Vollerup, som blev valgt uden modkandidat.

Dirigenten oplyste at generalforsamlingen var rettidigt indkaldt jf. vedtægternes § 9, skriftligt senest 3 uger forinden, idet han selv havde modtaget den pr. mail 31. januar 2019.

2. Bestyrelsens beretning ved formanden.

Beretningen startede med sidste års årsmøde og generalforsamling i Sorø, hvor der kom nye kræfter ind i bestyrelsen, bl.a. som kasserer og sekretær. Turudvalget med Bertel Hansen, Ole Skude og Peter Skydsgaard arbejder med ture og møder. Redaktionsudvalget med deltagelse af Peter Skydsgaard, Per Christensen og Ole Skude har betydet aflastning for Helge Torm som redaktør. Som noget nyt er vi begyndt at lave fakta-bokse i årbog 2018.

Aktiviteterne for medlemmerne blev omtalt: Busturen til Nakskov by og fjord, efterårsturen til Næstved og bogudleveringen i Sct. Gertruds sognehus i Korsør. Der var pænt besøg ved museumsleder Karsten Merrald Sørensens foredrag om Fredericia i marts 2019 i Magasinbygningen i Korsør.

Formandens beretning blev taget til efterretning.

3. Regnskab for 2018 ved kassereren.

Kasserer Flemming Bruun havde lagt revideret regnskab 2018 på bordene. Foreningen har i 2018 haft indtægter på 100.229,91 kr. og udgifter på 94.504,83 kr., dvs. et driftsoverskud på 5.725,08 kr. Overskuddet skyldes primært turene og et tilskud på 3.000,- til årbogen.

Aktiverne er på 95.213,82, idet boglageret er sat til en værdi på 3.000,- kr.

Ingen bemærkninger fra revisorerne til det fremlagte regnskab, der blev taget til efterretning.

4. Behandling af indkomne forslag.

Bestyrelsen foreslår en ændring af foreningens vedtægter, § 5 og § 8, der var vedlagt indkaldelsen i Medlemsnyt 1 – 2019. Flemming Bruun forelagde ændringerne, som skyldes pengeinstitutternes omhu for at undgå hvidvask af penge i mindre foreninger, bl.a. gennem entydige tegningsregler. Foreningen havde netop skiftet kasserer og bank i 2018, hvor de hidtidige vedtægter viste sig ikke at være præcise nok og dermed besværlige at bruge.

Vedtægternes § 5 er i dag således: **Foreningens ledes af en bestyrelse på mindst 5 og højst 7 personer. Bestyrelsesmedlemmerne vælges ved almindelig stemmeflerhed for 2 år ad gangen, i ulige år mindst 2 og i lige år mindst 3. Til bestyrelsen vælges desuden 1 suppleant for 2 år.**

Ændringsforslaget, der blev vedtaget, var denne tilføjelse til § 5: **Foreningen tegnes udadtil ved underskrift af 2 bestyrelsesmedlemmer i forening, hvoraf den ene skal være formanden eller næstformanden.**

Der blev foreslået en ændret formulering om valget af suppleant, så vi havde 2 og fik valgt 1 hvert år. Det var ikke fremlagt forinden og blev ikke behandlet.

Vedtægternes § 8 er i dag således: Regnskabsåret følger kalenderåret. Regnskabet revideres af to revisorer, valgt på generalforsamlingen for 2 år på skift.

Den vedtagne ændring af § 8 er således: **Regnskabsåret følger kalenderåret. Kassereren kan via netbank eller på anden måde råde over foreningens midler, som skal være placeret på bankkonti. Ved revision af årsregnskabet skal revisorerne foretage kontrol af bilag, årsopgørelser samt foreningens formue. Eventuelle bemærkninger skal af revisorerne senest 2 uger før generalforsamlingen afgives til formanden og kassereren. De 2 revisorer vælges på generalforsamlingen for 2 år på skift.**

På mødet blev ”senest 2 uger før generalforsamlingen” sat ind i stedet for ”snarest”, af hensyn til større præcision.

5. Forslag til budget 2019 og fastsættelse af kontingent. Bestyrelsen foreslår uændret kontingent på 175,- kr. årligt.

Det udleverede budget for 2019 blev kommenteret af kassereren. Der forventes lige store indtægter og udgifter, hver på 91.000,- kr., altså intet forventet over- eller underskud.

Indtægterne forventes nedadgående grundet faldende medlemstal og mindre indkøb af årbøger fra biblioteker o.lign. (ca. - 10.000,- kr.). Indtjening sker primært fra turene.

Foreningen har pt. 248 medlemmer, hvoraf nogle dog endnu ikke har betalt for 2019. Der var sidste år 285 medlemmer på samme tid, sandsynligvis ikke opgjort på samme måde af tidligere kasserer. Der er ikke kun afgang, men også tilgang, i medlemstallet. En mulig vej til nye medlemmer er mand-til-mand-metoden og offentlige foredrag, som fx. om Gårdmalerier i 2018 og Fredericia i 2019. Tag nabo og venner med til vores arrangementer.

Der var spørgsmål til de anslåede portoudgifter på 2.000,- kr. Det er årbøger til folk uden for vores lokale område, betjening af medlemmer uden mail-adresser samt rykkere.

Posten: honorar til bestyrelsen på 500,- dækker et fast beløb til formanden til diverse udgifter.

Budget for 2019 og uændret kontingent på 175,- kr. blev taget til efterretning.

6. Valg til bestyrelsen m.v.

a) På valg er: Helge Torm, Kurt Rehder (genopstiller ikke), Peter Skydsgaard og Bertel Hansen.

Helge Torm, Peter Skydsgaard og Bertel Hansen blev genvalgt. Per Christensen blev nyvalgt.

b) Valg af suppleant for 2 år. (Per Christensen blev i 2018 valgt for 2 år)

Som ny suppleant i stedet for Per Christensen, Slagelse, blev foreslået og valgt Ove Jensen, Korsør, der ikke var til stede, men havde indvilget ifølge formanden.

c) Valg af revisor for 2 år. På valg er Jørgen Voetmann Andersen.

Jørgen Voetmann Andersen genopstiller ikke og blev erstattet af hidtidig revisorsuppleant Jens Jeppesen, Fladholte, som havde indvilget, men ikke var til stede.

d) Valg af revisorsuppleant for 1 år. På valg var Jens Jeppesen.

Ellen Smith, Slagelse, blev foreslået og nyvalgt.

7. Eventuelt

a) Formanden sagde tak og overrakte et par flasker rødvin til Uno Rasmussen for den indledende rundvisning på de mange pladser midt i Slagelse.

Formanden sagde også tak og overrakte en flaske Linje-Akvavit til næstformand Kurt Rehder, der har været med i bestyrelsen siden 1993 og siden 2009 har fungeret som lagerforvalter.

Der var også en tak til Jørgen Voetmann Andersen for sit mangeårige virke i bestyrelsen og senest som re-

visor.

b) Kurt Rehder, Frølunde, gjorde opmærksom på at han fortsat forvalter foreningens boglager, primært årbøger, som han opbevarer på Knivkærvej 72, 4220 Korsør.

Bøgerne kan erhverves ved henvendelse til Kurt Rehder, tlf. 5838 0031.

c) Ole Skude gjorde opmærksom på, at man kunne overveje at "testamentere" sine årbøger og evt. andre lokalhistoriske bøger til foreningen, hvis alternativet er at de ellers bliver smidt ud ved flytning eller dødsfald.

d) Kassereren oplyste, at enkelte mangler at betale for busturen til Fredericia den 25. maj 2019, og at der er venteliste med folk, der gerne vil med.

Formanden takkede forsamlingen og dirigenten for sin ledelse af generalforsamlingen.

Dirigenten kunne kl. 21.40 sige tak til forsamlingen for god ro og orden.

Peter Christensen, der har været kordegn i Sct. Mikkel's sogn, fortalte lidt om Pakhusets historie. Det er 1887 opført som industrijendom i 2 plan for selskabet "Alliance". Senere blev huset overtaget af andre, bl.a. for salg og reparation af cykler og symaskiner. Ejendommen købtes i 1980-erne af Sct. Mikkel's sogn og blev i 1988 renoveret til sin nuværende anvendelse som mødelokale for menighedsrådet og offentligheden.

Referent
Ole Skude

Fra byvandringen: Uno Rasmussen fortæller om Rådhuspladsen. Foto: Flemming Bruun.

Årsberetning for Historisk Forening for Vestsjælland for april 2018 - april 2019

Organisationen

Ved generalforsamlingen i Sorø den 10. april 2018 blev sammensætningen af bestyrelsen ændret, idet både Carsten Egø Nielsen og Erik Damm Andersen forlod bestyrelsen. I stedet for dem valgtes Flemming Bruun, Søborg, og Brian Nielsen, Skælskør. Per Christensen, Slagelse, valgtes som ny suppleant.

Ved det konstituerende møde den 19. april hos Peter Skydsgaard blev tillidsposterne besat uforandret med Torm som formand, Rehder som næstformand og Skude som sekretær, dog med undtagelse af kassererposten, som overgik til Flemming Bruun.

Bestyrelsen har siden holdt møder den 7. august hos Rehder, den 18. november hos Bertel Hansen og den 19. januar hos Brian Nielsen.

Turudvalget kom efter generalforsamlingen til at bestå af Ole Skude, Bertel Hansen og Peter Skydsgaard. Det har holdt møde bl.a. 3. september og var på prøvetur til Fredericia den 2. oktober.

Redaktionsudvalget blev sammen sat af Torm, Skude, Skydsgaard og Per Christensen. Udvalget har mødtes den 12. september og 24. oktober samt den 29. marts, alle gange hos Ole.

Nu er det et godt arbejdende udvalg, som løser opgaverne i et godt samarbejde.

Medlemsaktiviteterne

Forud for generalforsamlingen i april 2018 var der en vandring på Akademiområdet og i Sorø by ved foreningens formand. Vejret var hundekoldt, så kaffen på Hotel Postgården gjorde godt.

Sommerturen

På en herlig sommerdag deltog o. 50 medlemmer i busudflugten til Nakskov. Her kunne man dels sejle ud med postbåden på fjorden til kong Hans's skibsværft, der ligger hen som maleriske ruiner, og dels deltage i en byvandring ved den lokale guide Ole Munksgaard. Efter frokosten, der blev indtaget på restaurant "Fjorden", gik turen hjemad med mig på den ny seværdighed Dodekalitten og kaffepause i det idylliske fiskerleje Blans.

Efterårsturen

Vejret var ikke helt med os lørdag den 8. september, da tidl. borgmester Henning Jensen var guide for os i det indre Næstved. Det gjorde han vældig godt, selv om kraftige regnbyger gjorde deres for at forstyrre vandringen. Kaffe og kage i en café i den gamle kaserne afsluttede besøget.

Bogudgivelsen

Fredag den 23. november mødte ganske mange medlemmer op, vel o. 100, i Skt. Gertruds Hus i Korsør for at få den ny årbog for 2018 udleveret. Forinden holdt Finn Mikkelsen et oplæg om Skt. Gertruds Kirke, som man bagefter kunne besigtige.

Foredrag

I anledning af, at dette års sommertur går til Fredericia, havde vi inviteret museumsinspektør Karsten Merrald Sørensen, Fredericia, til at komme den 6. marts og holde et offentligt powerpointforedrag i Magasinbygningen på Korsør Søbatteri om Fredericias bys historie.

Det blev en god aften med mange gæster, ca. 50, hvoraf en del var nye ansigter. Et par stykker meldte sig ind.

Årbog 2018

Kommunikationen med medlemmerne er vigtig, og her har vores lille blad Medlemsnyt en vigtig mission. Det er blevet udsendt i sommeren 2018 og igen her i begyndelsen af dette år.

Årbog er vores særlige tilbud til medlemmerne, men også til andre interesserede. I de senere år er årbogen således blevet solgt i de lokale boghandlere, og det har betydet en vis indtjening.

Det er forholdsvis dyrt at få trykt årbogen, hvorfor vi gerne søger om sponsorstøtte. Sidst fik vi et tilskud fra Dansk Lokalhistorisk Forening.

Dansk Lokalhistorisk Forening

Torm er stadig med i bestyrelsen for DLF, men siden generalforsamlingen sidste år kun som suppleant, dog med opgaven som sekretær.

Torm deltog i DLF's årsmøde sidste weekend, 5.-7. april, på Hotel Sinatur Haraldskær. Temaet i år var "Epidemier i Danmark gennem tiderne". Torm blev genvalgt som suppleant.

Aflagt v/formanden på bestyrelsens vegne ved generalforsamlingen i Slagelse den 10. april 2019.

Bestyrelsen

Formand
Cand.mag. Helge Torm
 Munkevænget 2
 4180 Sorø
 Tlf. 5782 2015
 helge.torm@mail.tele.dk

Kasserer
Cand.mag. Fl. Bruun
 Maglegårds Allé 29
 2860 Søborg
 Tlf. 3969 9101 / 6159 2860
 flemming.bruun@gmail.com

Bestyrelsesmedlem
Journalist Per Christensen
 Søndervang 30
 4200 Slagelse
 2086 1944
 pc.slag@stofanet.dk

Næstformand
Bertel Hansen
 Skovhusvej 2, Arløse
 4262 Sandved
 Tlf. 2486 3711
 bertel@arløse.dk

Bestyrelsesmedlem
Montør Brian Nielsen
 Holtenevej 55, Fornetoftø
 4230 Skælskør
 Tlf. 5819 5736
 briannielsen00@gmail.com

Suppleant
Ove Jensen
 Wormsvej 12
 4220 Korsør
 3013 3967
 ove.korsoer@gmail.com

Sekretær
Arkitekt Ole Skude
 Østre Allé 16
 4200 Slagelse
 Tlf. 2137 1643
 goskude@gmail.com

Bestyrelsesmedlem
Dyrlæge Peter Skydsgaard
 Præstebakken 18, Gimlinge
 4200 Slagelse
 Tlf. 5818 6311
 popskydsgaard@live.dk

Følg med på hjemmesiden
histvestsj.dk som supple-
 ment til "Medlemsnyt"

Redaktionsudvalg

Helge Torm
 Bertel Hansen
 Flemming Bruun
 Per Christensen

Turudvalg

Ole Skude
 Peter Skydsgaard
 Brian Nielsen
 Ove Jensen